

POROČILO SKUPINE STROKOVNJAKOV

Zunanja evalvacija študijskega programa

Univerza v Novi Gorici | Foto: CasarsaTinta foto studio

Fakulteta za informacijske študije v Novem mestu

Študijski program tretje stopnje Informacijska družba

Prof. dr. Tomaž Deželan
Prof. dr. Nijaz Bajgorić
Omar Smajlović

n.a.k.v.i.s

Nacionalna agencija Republike Slovenije
za kakovost v visokem šolstvu

s.q.a.a

Slovenian Quality Assurance Agency
for Higher Education

POROČILO O ZUNANJI EVALVACIJI ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA

Vlagatelj/i in predlagatelj/i: **Fakulteta za informacijske študije v Novem mestu**

Študijski program: **Informacijska družba, 3. stopnja**

Skupina strokovnjakov:

predsednik/ca	prof. dr. Tomaž Deželan, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede
član/ica	prof. dr. Nijaz Bajgorić, Univerza u Sarajevu, Ekonomska fakulteta
član/ica	Omar Smajlović, študent Univerze v Ljubljani, Ekonomska fakulteta

Datum oddaje akreditacijskega poročila agenciji: 14.10.2022

Podpis predsednice/ka skupine strokovnjakinj/kov: prof. dr. Tomaž Deželan

UVOD

Svet Nacionalne agencije RS za kakovost v visokem šolstvu (NAKVIS) je na svoji 174. seji 21. 4. 2022 imenoval v skupino strokovnjakov za pripravo evalvacijskega poročila v postopku zunanje evalvacije študijskega programa tretje stopnje »Informacijska družba« Fakultete za informacijske študije v Novem mestu. Skupina strokovnjakov je sklep o imenovanju in gradivo za presojo prejela 26.4.2022. Do izvedbe virtualnega obiska se je skupina sestala dvakrat, preko orodja Zoom in se tudi uskladila glede dodatnih pojasnil in dokumentov, za katere je bil zavod zaprosen s strani strokovnega sodelavca nacionalne agencije. Pripravljalna sestanka sta bila izvedena 23.5.2022 in 7.6.2022, sicer pa je skupina strokovnjakov komunicirala po elektronski pošti.

Virtualni obisk zavoda, vključno z razgovori z identificiranimi ključnimi deležniki študijskega programa, je bil izveden 9. in 10.6.2022, preko orodja Zoom. Tekom obiska je bil zavod zaprosen za niz dodatnih gradiv, ki jih je tudi zelo hitro in v celoti dostavil. Obisk zavoda je bil izveden v na visoki strokovni ravni in v prijetnem vzdušju. Odnos med zavodom in skupino strokovnjakov je bil zelo korekten, komunikacija in ostali procesu so potekali na zelo profesionalni ravni.

Na podlagi prejetega gradiva ter izvedenih razgovorov je skupina strokovnjakov vsebinsko uskladila strokovno mnenje in pripravila osnutek skupnega poročila o izpolnjevanju meril za akreditacijo študijskega programa, ki je bil poslan zavodu. Zavod se je na poročilo v zelo konstruktivnem tonu odzval 28.9.2022, z odzivom, Akcijskim načrtom za odpravo pomanjkljivosti in izrabo priložnosti za izboljšanje na podlagi sugestij skupine strokovnjakov ter Sklepom senata, ki omenjeni akcijski načrt sprejema. Končno poročilo je bilo med strokovnjaki usklajeno po elektronski pošti in oddano nacionalni agenciji 14.10.2022.

n·a·k·v·i·s

Nacionalna agencija Republike Slovenije
za kakovost v visokem šolstvu

s·q·a·a

Slovenian Quality Assurance Agency
for Higher Education

Zunanja evalvacija študijskega programa (številna tabela)				
Področja presoje	Izpolnjuje standarde kakovosti		Delno izpolnjuje standarde kakovosti	Ne izpolnjuje standardov kakovosti
	Prednosti	Priložnosti za izboljšanje		Večje pomanjkljivosti oz. neskladnosti
Notranje zagotavljanje in izboljševanje kakovosti študijskega programa				
Standard 1	1	1	-	1
Standard 2	1	-	-	1
Spreminjanje in posodabljanje študijskega programa				
Standard 3	2	-	1	1
Izvajanje študijskega programa				
Standard 4	4	2	-	-
Standard 5	1	1	-	1
Odličnost				

UGOTOVLJENO DEJANSKO STANJE IN NJEGOVA PRESOJA

NOTRANJE ZAGOTAVLJANJE IN IZBOLJŠEVANJE KAKOVOSTI ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA

1. standard: Visokošolski zavod evalvira in posodablja vsebino, sestavo in izvajanje študijskega programa.

a) samoevalvacija študijskega programa omogoča njegovo razvijanje in posodabljanje, tako da se ohranja njegova aktualnost ter ustvarja kakovostno izobraževalno okolje:

Iz samoevalvacijskih poročil in dokumentacije zavoda je razvidno, da fakulteta izvaja redne letne samoevalvacije, ki vključujejo tudi elemente presojanega študijskega programa. Redna letna samoevalvacija vsebuje nekatere kazalnike študijskih programov, ki so predstavljeni na ravni študijskega programa ali na višjih ravneh (npr. redni študij), prav tako vsebuje načrt ukrepov za prihodnje samoevalvacijsko obdobje ter njihovo realizacijo za preteklo obdobje. Poleg splošnih analitik se za posamezni študijski program črpa podatke iz študentskih anket in po podatkih zavoda na podlagi tega posodablja študijske vsebine, presoja ustreznost načinov izvajanja študija, ocenjuje obremenitev študentov, preverja dosežene študijske kompetence z načrtovanimi, presoja pričakovanja in zadovoljstvo študentov, visokošolskih učiteljev, sodelavcev ter deležnikov iz okolja ter ugotavljanja potrebe po znanju in zaposlitvene potrebe v širšem okolju.

Na podlagi prejete dokumentacije (zapisniki sej komisije za kakovost, samoevalvacijskih poročil ter kvalitativnih interpretacij študentskih anket) lahko ugotovimo, da zavod v svojih postopkih kakovosti razpolaga z zelo omejeno količino podatkov, ki se nanašajo na evalvirani doktorski program. Ti izhajajo iz splošnega spremljanja študijskega programa (npr. prehodnost, vpis) ter študentske ankete, ki za tako maloštevilni program in nizko število študentov v vsaki letni kohorti ne more predstavljati poglobljenega analitičnega vira za samoevalvacijo. To se kasneje odraža tudi na samoevalvaciji študijskega programa, saj poleg opisovanja stanja po posameznih segmentih študentske ocene za vse programe skupaj, samoevalvacija ne ponudi refleksije, ki je potrebna za posodabljanje vsebine, sestave in izvajanje študijskega programa. Tako se edini eksplicitni samoevalvacijski sklic na evalvirani študijski program v zadnjih treh samoevalvacijskih poročilih glasi:

V letu 2018

»Študijski program je v absolutnem in relativnem smislu glede na odzive študentov in drugih deležnikov zelo ugodno ocenjen. Ne zaznavamo problemov, ki bi terjali ukrepanje že v tem letu.«

V letu 2019

»Tako kot magistrski program, je tudi doktorski program v absolutnem in relativnem smislu glede na odzive študentov in drugih deležnikov, zelo dobro ocenjen. Ne zaznavamo problemov, ki bi zahtevali ukrepanje že v tem študijskem letu.«

V letu 2020

»Doktorski program je v absolutnem in relativnem smislu glede na odzive študentov in drugih deležnikov zelo dobro ocenjen. Tudi ta program kaže jasen trend zviševanja števila vpisanih študentov. S tem programom smo lahko zadovoljni in ne zaznavamo problemov, ki bi zahtevali ukrepanje že v tem študijskem letu.«

Na podlagi tega je evidentno, da zavod ni spreminjal ter razvijal študijskega programa na podlagi izsledkov, ki izhajajo iz delovanja sistema kakovosti. Prav tako iz dostopne analitike in predloženih poročil ni mogoče razbrati delovanja študijskega programa po vseh zunanje predpisanih standardih. Iz tega izhaja, da trenutni sistem kakovosti, ki se osredotoča primarno na zavod kot celoto ter izpolnjevanje zunanje določenih standardov, ne omogoča samoevalvacije, ki bi služila kot osnova za spreminjanje in posodabljanje študijskih programov.

b) načini in postopki zbiranja informacij ali predlogov za spreminjanje študijskega programa ter njihovega analiziranja:

Zavod ima v svojem poslovniku kakovosti na več mestih natančno opredeljene mehanizme kakovosti, s pomočjo katerih zagotavlja in izboljšuje kakovost študijskih programov. V samem središču je priprava samoevalvacijskega poročila, ki temelji na mehanizmih spremljanja študijskih programov, še posebej: poročanja o razvijanju pridobivanja in preverjanja kompetenc po predmetih in programih za obdobje zadnjih pet let, načrtovanja izvedbe predmeta, samoevalvacijskega poročila nosilcev oz. izvajalcev predmeta o izvedbi predmeta, spremljanja obremenitve študentov, anketiranja študentov, analiza prijave in vpisa ter profil vpisanih, fokusnih skupin ali skupinskih intervjujev študentov o študijskem programu za obdobje zadnjih pet let, raziskave med diplomanti ob podelitvi diplomskih listin ter anketiranja delodajalcev (Poslovník kakovosti FIŠ, stran 13-14). Pri tem seveda ne gre zanemariti dejstva, da se v okviru doktorskega programa zbere precej podatkov s pomočjo neposredne interakcije s študenti.

Iz pridobljene dokumentacije je pa je vendarle mogoče razbrati, da dejansko samoevalvacija temelji na podatkih iz študentske ankete, ki ima zaradi maloštevilčnosti zelo omejeno vrednost za evalvirani študijski program ter vpisnih podatkov, podatkov o prehodnosti in zaključevanju. V dokumentih, ki izhajajo iz procesa delovanja sistema kakovosti (poročil, zapisnikov sej komisije za kakovost ipd.) namreč ni mogoče zaslediti, da je zavod v procesu samoevalvacije sistematično in v skladu z lastnimi postopki uporabljal v procesu samoevalvacije še kakšne druge podatkovne vire (npr. zapisniki pogovorov s študenti, zapisnikov razprav na temo razvoja programa ipd.). Na podlagi zapsanega je razvidno, da je za proces samoevalvacije nujno zbiranje večje količine podatkov s pomočjo že predpisanih mehanizmov ter njihovo primerno analiziranje. S tem bo samoevalvacija (ter posledično tudi sistem kakovosti) nudila primerne izsledke za posodabljanje in spreminjanje študijskih programov.

c) primernost obveščanja deležnikov o uresničevanju načrtovanih nalog oziroma o izsledkih in ugotovitvah pri samoevalvaciji študijskega programa:

Zavod nameni precej pozornosti komuniciranju z različnimi deležniki. Pri tem je vidna proaktivna komunikacija z relevantnim (ne)gospodarskim okoljem (npr. območno gospodarsko-podjetniško zbornico ipd.). Zavod preko za ta namen zaposlenih strokovnih delavcev tudi komunicira zunanjimi javnostmi, prav tako je komunikacija s študenti dobra in poteka preko različnih kanalov. Ko gre za samoevalvacijo študijskega programa zavod navaja, da se po sprejemu samoevalvacijskega poročila na senatu z njim seznanijo tudi drugi organi in ostali notranji deležniki, z objavo na spletni strani pa tudi zainteresirana javnost. Ob tem velja poudariti, da so bili – ko gre za evalvirani študijski program – zaradi v zgornjih točkah izpostavljenih pomanjkljivosti v delovanju sistema kakovosti (glej točka a in b), deležniki obveščeni v zelo omejeni meri. Za zadnja tri poročana leta so namreč lahko izvedeli, da program deluje dobro in ne potrebuje spreminjanja, čeprav je istočasno zavod pripravil sveženj korenitih sprememb študijskega programa.

Izpolnjuje standarde kakovosti: NE

Prednosti:

- Zavod ima zelo dobro vzpostavljene kanale komuniciranja z zunanjimi deležniki, predvsem gospodarskim okoljem.

Priložnosti za izboljšanje:

- Organi kakovosti na zavodu bi se lahko sestajali pogosteje, predvsem pa bi bile lahko pisne sledi teh sestankov bolj dokumentirane.

Delno izpolnjuje standarde kakovosti:

Ne izpolnjuje standardov kakovosti

Večje pomanjkljivosti oz. neskladnosti:

- Kljub temu, da ima zavod v poslovniku kakovosti relativno dobro definiran sistem kakovosti ter eksplicitno opredeljene mehanizme, ta v praksi ne deluje na predviden način. Opredeljene mehanizme se bodisi ne izvaja bodisi ti generirajo preskope informacije, kar je močno razvidno tudi v samoevalvacijskem poročilu. Samoevalvacija študijskega programa je preskopa in ne nudi informacij za zagotavljanje kakovosti programa in njegovo posodabljanje. Iz tega razloga se tudi program brez izsledkov samoevalvacije spreminja.

2. standard: Uresničevanje nalog, načrtovanih na podlagi izsledkov samoevalvacije študijskega programa, je razvidno iz samoevalvacijskih poročil.

Uresničevanje nalog, povezanih s samoevalvacijo študijskega programa, v zadnjih treh letih in:

- **sodelovanje deležnikov pri sprejemanju ukrepov za izboljšave, spremljanju njihovega uresničevanja in nastajanju samoevalvacijskega poročila ter**
- **sklenjenost kroga kakovosti:**

Zavod izkazuje močno in plodno sodelovanje zunanjega okolja pri zasledovanju ciljev zavoda, tudi z institucionaliziranim članstvom Gospodarske zbornice Dolejske in Bele Krajine v organih zavoda ter sodelovanjem zavoda pri delovanju omenjene gospodarske zbornice. Prav tako se kaže dobro institucionalizirana prisotnost študentov pri delovanju organov zavoda. Na vseh ravneh odnos med deležniki deluje pristen in organski ter je zelo sodelovalne narave.

Navkljub izpostavljenim močnim platem zavoda znotraj presojanega standarda, pa na podlagi prejete dokumentacije in javno objavljenih samoevalvacijskih poročil zavod za zadnje triletno obdobje ni razvidnih informacij, ki bi pričale o sprejemanju in izvajanju ukrepov, ki se nanašajo na presojeni študijski program in izhajajo iz njegove samoevalvacije. Čeprav samoevalvacija programa za zadnja tri leta zaključuje, da poseganje vanj ni potrebno, so predlagane spremembe programa, ki jih je pripravil sam zavod ter tudi evalvacijski obisk (glej presojo ostalih standardov), pokazale drugače. Iz tega razloga lahko zaključimo, da kljub dobri komunikaciji z deležniki krog kakovosti ni sklenjen.

Izpolnjuje standarde kakovosti: NE

Prednosti:

- Močna vpetost zavoda v okolje in okolja v delovanje zavoda. Komunikacija s ključnimi deležniki je zelo pristna in dobra.

Priložnosti za izboljšanje:

Delno izpolnjuje standarde kakovosti:

Ne izpolnjuje standardov kakovosti

Večje pomanjkljivosti oz. neskladnosti:

- Ukrepi spreminjanja programa in njihovo uresničevanje ne izhajajo iz samoevalvacije študijskih programov, ki je dokumentirana s samoevalvacijskimi poročili in v katere so vključeni tudi drugi deležniki. Krog kakovosti tako ni sklenjen.

SPREMINJANJE IN POSODABLJANJE ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA

3. standard: Visokošolski zavod spremlja izvajanje študijskega programa, ga pregleduje in izboljšuje ob upoštevanju razvoja študijskih, znanstvenih, strokovnih, raziskovalnih oziroma umetniških področij in disciplin (razvoja stroke), v katera se primerno umešča, ob evalviranju doseganja postavljenih ciljev, kompetenc oziroma učnih izidov ter potreb po znanju in ciljev družbe – odvisno od vrste in stopnje študijskega programa. Spremembe in posodobitve upoštevajo temeljne cilje programa ter ohranjajo povezanost njegovih vsebin oziroma predmetov.

Ali je ob vsebinskem razvijanju in spreminjanju študijski program še vedno vsebinsko in po sestavi dovršen, ali se ohranja povezanost učnih načrtov in predmetnika s cilji in kompetencami študijskega programa ter ali so vsebine povezane po horizontalni in vertikalni osi; ob upoštevanju 17. člena meril:

Doktorski program Informacijska družba sodi na področje informacijskih znanosti, kar vključuje tudi podatkovne znanosti in različne vidike rabe IKT. Doktorski program se povezuje z nizom temeljnih, aplikativnih in tržnih projektov, ki se izvajajo na fakulteti. Namreč, pri nas trenutno poteka več kot trideset znanstveno-raziskovalnih, razvojnih, pedagoških in ostalih projektov. Profesorji in raziskovalci na fakulteti pogosto tudi izvajajo raziskave, ki so vezana na medinstitucionalna in mednarodna sodelovanja. Pester raziskovalni portfelj predstavlja tudi kakovostno podlago za uspešno uvedbo doktorskih študentov v raziskovalno delo, ki vsebuje različne vidika profesionalnega raziskovalnega dela. Neposredno stičišče tega je raziskovalni seminar FIS, ki predstavlja forum za razpravo o aktualnih raziskovalnih dogajanjih, v katerega so povabljeni vsi doktorski študenti, da predstavijo svoja raziskovanja. Komplementarna temu je tudi mednarodna znanstvena konferenca ITIS (Informacijskih tehnologij in informacijske družbe), ki predstavlja dodatno priložnost za doktorske študente, da predstavijo svoje raziskovalne.

Zgoraj povedano ilustrira dejstvo, da zavod upošteva razvoj znanstvenih področij in disciplin ter študentom nudi priložnost, da spremljajo razvojne trende na področjih njihovega dela. To tudi nudi priložnost samemu programu, da študentom, poleg stika z aktualnimi trendi, ponudi tudi stik z relevantnim strokovnim okoljem ter možnost, da se na izzive okolja tudi odziva. Zavod tudi aktivno išče sodelavce na programu, ki v različnih vlogah (npr. mentorji, somentorji) skrbijo za kakovostno izvedbo študija ter primerno strokovno podporo doktorskim študentom pri njihovem delu. Doktorski program s tem tudi primerno združuje aspekte raziskovalnega dela s pedagoškim procesom, ki temelji na kakovostnem procesu učenja in poučevanja, tudi v organizirani (skupinski) obliki. Tako se študijski program v zavidljivi meri lahko prilagaja tudi raziskovalnim ciljem kandidata, čeprav to za zavod pogosto terja precej dodatnega napora pri iskanju usposobljenih mentorjev, pri čemer je tudi precej uspešen.

Ob povedanem je potrebno omeniti dejstvo, da se je od pričetka izvajanja študijskega programa (2012/2013), ta posodobljal s kozmetičnimi popravki. Ti so vključevali področje potrjevanja mentorjev ter širitev nabora izbirnih predmetov. Omenjeno omejeno posodabljanje programa ter način njegove implementacije je pripeljalo do prakse, ki terja temeljite spremembe doktorskega programa, kar je zavod jasno izpostavil v svoji evalvacijski vlogi ter razgovorih s skupino strokovnjakov. Struktura študijskega programa in njegova zasnova izbirnosti sta namreč študentom v praksi omogočili, da – tako ko gre za organizirane oblike študija kot v primeru individualnega študija – zasledujejo področja, za katera program ni akreditiran. Pregled individualnih študijskih poti študentov ter njihovih doktorskih disertacij namreč pokaže, da študenti ne le v teoriji, temveč tudi v praksi lahko na študijskem programu dominantno zasledujejo področja Naravoslovja, matematike in statistike (Klasius P-16: 5), Informacijskih in komunikacijskih tehnologij (Klasius P-16: 6) ter tudi Tehnike, proizvodnih tehnologij in gradbeništva (Klasius P-16: 7), za kar pa program ni akreditiran. Še več, program v praksi dovoljuje, da doktorski študent brez predhodne družboslovne izobrazbe tudi izbere študijsko pot, ki ne vključuje predmetov s področja Družbenih ved, novinarstva in informacijska znanosti (Klasius P-16:

3), čeprav se mu z zaključkom doktorskega študija podeli znanstveni naziv prav s tega področja. V praksi to pomeni, da se na program lahko vpiše študent z nedružboslovno izobrazbo, izbira izključno nedružboslovne predmete, izdelava doktorsko disertacijo na zunaj področja družboslovja, a na koncu prejme naziv doktorja znanosti s področja družboslovja. Poleg tega trenutni sistem kakovosti, ki je vzpostavljen na fakulteti, ne omogoča detekcije in preprečevanja takšnih primerov, saj ni razvidnih informacij o tem, da bi na zavodu obstajal mehanizem, ki bi lahko meril dejansko doseganje pridobljenih programsko-specifičnih kompetenc in bi v praksi to tudi izvajal. Zavod bi moral tako nujno razviti mehanizme preprečevanja študijskih poti študentov zunaj akreditiranih področij programa, mehanizme usmerjanja študentov na področja, za katera je študijski program akreditiran, ter mehanizme zagotavljanja splošnih in specifičnih kompetenc, ki so predvidene s študijskim programom.

Izpolnjuje standarde kakovosti: NE

Prednosti:

- Zavod upošteva razvoj različnih znanstvenih disciplin in to tudi institucionalizirano umešča v izvajanje študijskega programa.
- Zavod je v visoki meri senzibilen za raziskovalne želje doktorskih študentov in jim s tem omogoča zasledovanje lastnih raziskovalnih in kariernih ciljev. Pri tem jim pomaga tudi z aktivnim iskanjem novih sodelovancev, ki imajo ustrezne reference za opravljanje vloge mentorjev, somentorjev ali članov komisij za presojo njihovega raziskovalnega dela.

Priložnosti za izboljšanje:

Delno izpolnjuje standarde kakovosti:

- Trenutni sistem kakovosti v praksi ne zagotavlja detekcije in preprečevanja primerov študentovega nedoseganja predpisanih programsko-specifičnih kompetenc študijskega programa.

Ne izpolnjuje standardov kakovosti

Večje pomanjkljivosti oz. neskladnosti:

- Struktura študijskega programa in njegova zasnova izbirnosti v praksi omogočata, da posamezniki oblikujejo učne poti in izdelujejo zaključna dela na področjih, za katera program ni akreditiran. Iz tega razloga program omogoča, da študenti, ki uspešno zaključijo tako (1) ne poslušajo predmetov s področja, za katerega je študij akreditiran kot (2) ne posedujejo predmetno-specifičnih kompetenc, ki jih program predvideva.

IZVAJANJE ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA

4. standard: Način, oblika in obseg izvajanja študijskega programa ustrezajo njegovi vsebini, sestavi, vrsti in stopnji, tako da so kakovostno prilagojene in zagotovljene študijske vsebine, izvedbene prakse in viri (kadrovski in materialni).

a) načini in oblike poučevanja, njihov razvoj oziroma prilagojenost (vključno z viri):

- različnim skupinam študentov,
- različnim študijskim potrebam in načinom študija (na študenta osredinjen študij in poučevanje),
- potrebam visokošolskih učiteljev in sodelavcev:

Presojani doktorski program zaradi maloštevilčnosti omogoča zelo individualiziran pristop, ki ga zavod tudi skrbno neguje. To hkrati pomeni bolj poglobljeno presojo glede izbire mentorjev, pogosto tudi hitrejšo izbiro mentorja, več vloženega napora v iskanje primernih mentorjev znotraj in zunaj organizacije, več razprave in premisleka o primerni temi disertacije, večjo siceršnjo dostopnost učiteljskega kadra idr. Prav tako je zaznana aktivna vloga predstojnika, ki se kativno posveča študentom, jim je na voljo za konzultacije in nasvete glede izbire teme in mentorja ter tudi reševanje morebitnih težav, ki so povezane s študijem. Prav tako se opazen del študija – kljub maloštevilčnosti kohort – izvede v organizirani obliki, kar omogoča študentom, da se povežejo v skupnost in s tem tudi boljše študijsko izkušnjo. V višjih letnikih se študent posveti raziskovalnemu delu, ki ga izvaja v sodelovanju s mentorjem. Dodatno izvajalci predmetov navajajo, da se pri izvedbi predmetov močno prilagodijo predznanju študentov, s čimer jim omogočijo, da se lažje spopadajo z zahtevnimi temami znotraj predmetov. Na ta način je študij zelo prilagojen študentu.

Vendarle pa se je ob pregledu predmetnika in razgovorih o njegovem izvajanju pokazalo, da je potrebno ukrepanje, ko gre za razmejevanje med posameznimi učnimi enotami študija, saj vključujejo enake oziroma zelo podobne učne etape, ki si tudi sledijo ena za drugo oziroma se lahko prekrivajo (npr. seminar za dispozicijo in priprava dispozicije (1. letnik) ter seminar za disertacijo in priprava disertacije (3. letnik)). V izogib takšnemu prekrivanju in neskladju izvedbe s predvidenim obsegom in tipom bremen, ki so predvidena z akreditiranim stanjem (npr. obseg ECTS), bi bilo potrebno vzpostaviti izvedbeno prakso, ki bi omogočala jasno (in s podatki podprto) sliko o tem, kdaj je ena učna etapa (učna enota) zaključena, kaj je bilo v okviru te izvedeno in kdaj se prične druga.

b) število izvedenih kontaktnih ur, določenih s študijskim programom, ali drugih oblik dela s študenti:

Število kontaktnih ur ja za vsak predmet (ali seminar) določeno z učnim načrtom ter se tudi izvaja. Prav tako se v predvidenem obsegu izvajajo organizirane oblike študija (npr. predavanja), kar je za to raven zelo pohvalno. Fakulteta sofinancira organizirane oblike študija v predvidenem obsegu s pedagoškimi in raziskovalnimi projekti, ki jih uspe pridobiti na kompetitivnih razpisih (npr. Jean Monnet). Individualno raziskovalno delo se izvaja v sodelovanju s mentorjem in morebitnim so-mentorjem, pogosto tudi ob dodatni podpori predstojnika doktorskega študija.

c) študijska gradiva in njihova prilagojenost načinom in oblikam poučevanja ter potrebam študentov:

Študijska gradiva so zagotovljena in v večini predstavljajo znanstvene članke, knjige in ostalo literaturo, ki je relevantna na izbranem znanstvenem področju. Literatura je dostopna v knjižnici fakultete, za katero skrbi bibliotekarka, ter preko podatkovnih bibliografskih baz, ki jih zagotavlja fakulteta. Bibliotekarka po oceni študentov zagotavlja visoko stopnjo podpore študentom pri pridobivanju gradiv zato študenti težav s tem nimajo. Prav tako so tu proaktivni tudi mentorji, ki študentom dodatno zagotavljajo morebitno nedostopno literaturo. Fakulteta na vseh stopnjah študija uporablja spletno učilnico Moodle, kjer so shranjena relevantna gradiva, prosojnice, posnetke idr. Za študente z različnimi oblikami invalidnosti fakulteta izvaja določila Pravilnika za študente s posebnim statusom.

č) delo študentov v znanstvenih, strokovnih, raziskovalnih oziroma umetniških projektih ob upoštevanju 33. člena ZViS:

Vsak doktorski študent z izbranim mentorjem in somentorjem, v kolikor ga ima, izvaja raziskovalno delo na področju teme doktorske disertacije. To pomeni, da vpetost mentorja in morebitnega somentorja v proces priprave doktorske disertacije zagotavlja tudi študentovo vpetost v enega ali več znanstveno-raziskovalnih projektov, na katerem sodeluje mentor in morebitni somentor. Prav tako je uveljavljena praksa vključevanja doktorskih študentov v raziskovalne skupine mentorjev, kar velja tudi za študente, ki imajo mentorje zunaj fakultete. Ob tem velja tudi dodati, da so mentorji tudi dojemljivi za raziskovalne pobude doktorskih študentov, saj lahko prepoznamo primere, ko je raziskovalni izziv študenta pomenil tudi širitev raziskovalnega fokusa mentorja. To je povezano tudi z raziskovalnim seminarjem FIŠ ter mednarodna znanstvena konferenca ITIS (Informacijskih tehnologij in informacijske družbe), ki predstavlja dodaten aspekt raziskovalne vpetosti študentov.

d) praktično izobraževanje študentov:

Doktorski program ne vsebuje praktičnega izobraževanja.

e) ustreznost urnikov, števila govorilnih ur ali dostopnosti visokošolskih učiteljev in sodelavcev študentom:

Iz razgovorov je mogoče razbrati, da so tako strokovni delavci kot visokošolski učitelji in sodelavci študentom dostopni tako znotraj določenih urnikov kot zunaj njih. Študenti poročajo o zelo osebnem odnosu učiteljev in strokovnih delavcev, ki so jim na voljo. Pri tem velja izpostaviti tudi prilagodljivost potrebam in razpoložljivosti študentov, saj so mnogi od njih zaposleni zunaj fakultete. Temu je prilagojena tudi zasnova urnikov.

Visoka stopnja dostopnosti in podpore se kaže tudi pri tujih študentih, saj ti poročajo visoko raven pomoči osebja na različnih področjih, ki so povezana tudi z izzivi življenja v tujini. Ustreznost urnikov, število govorilnih ur in dostopnost visokošolskih učiteljev in sodelavcev fakulteta preverja tudi s študentsko anketo, ki do sedaj ni pokazala izzivov dostopnostjo

osebja ali ustreznostjo urnikov. Lahko bi dejali, da je študij visoko senzibilen za študente in njihove potrebe ter se jih prilagaja na različne načine (mobilnosti, komunikacija, druge posebne zahteve).

f) ustreznost in usposobljenost kadrov v skladu s 13. členom meril ter zagotavljanje minimalnih raziskovalnih standardov in izpolnjevanje pogojev za mentorstvo za študijske programe tretje stopnje:

Pravilnik o doktorskem študiju fakultete določa pogoje za izpolnjevanje mentorstva na doktorskem študiju, ki so v skladu z zunanjimi določili glede mentorstev. Poleg izpolnjevanja formalnih pogojev, mentorji tudi v praksi izkazujejo smiselnost takšne ureditve, saj zavod ne beleži odstopanj v smeri neuspešnega ali neustreznega mentoriranja zaradi neusposobljenosti mentorjev. Nosilci predmetov na programu so po večini visokošolski učitelji, ki so redno zaposleni na fakulteti. Nosilci imajo veljavne nazive ter temu ustrezna dokazila. Opazno število sodelujočih na programu prihaja tudi iz drugih uglednih znanstveno-raziskovalnih ustanov v Sloveniji, kar krepi strokovne kapacitete zavoda. Kadri se usposabljujejo tudi s pomočjo programov mobilnosti (ERASMUS+) in drugih projektov, ki vsebujejo elemente učne ali raziskovalne mobilnosti (ARRS bilateralni projekti, projekt Inovup itn).

g) materialne razmere, povezane z izvajanjem študijskega programa, v skladu s 15. členom meril:

Fakulteta se je leta 2015 preselila v novo stavbo in danes deluje na 1.168,00 m² bruto tlorisne površine. Fakulteta poseduje knjižnico, čitalnico, več predavalnic in računalniški predavalnici, prostore referata, pisarne strokovnih služb, raziskovalcev in profesorjev, sejno sobo ter vse potrebne sanitarije, tudi za gibalno ovirane. Prostore ima sodobno opremljene (računalniki, televizorji, DLP projektorji, mobilni videokonferenčni sistem, mrežna oprema, diski, zasloni, tiskalniki ipd), prav tako pa ima tudi superračunalnik, ki ga lahko uporabljajo tudi doktorski študenti, po posebnem za to določenem protokolu. Oprema zagotavlja tudi bolj prožne in inovativne oblike poučevanja in učenja. Na splošno bi lahko dejali, da študij omogoča dobro materialno podprtost študentov, kar se dodatno kaže z možnostjo rabe prenosnikov (na reverz) in ostale opreme ter dostopom do programske opreme.

Izpolnjuje standarde kakovosti: DA

Prednosti:

- Dostop do superračunalnika, s katerim upravlja fakulteta.
- Sodobna oprema, ki omogoča prožne in inovativne oblike učenja in poučevanja.
- Razpoložljivost različne računalniške opreme za študente na reverz.
- Študij predstavlja dobro kombinacijo organiziranih oblik študija, individualiziranega študija ter znanstveno-raziskovalnega dela znotraj raziskovalnih projektov pod vodstvom mentorjev.

Priložnosti za izboljšanje:

n·a·k·v·i·s

Nacionalna agencija Republike Slovenije
za kakovost v visokem šolstvu

s·q·a·a

Slovenian Quality Assurance Agency
for Higher Education

- Z vidika stabilnosti delovanja je, dolgoročno gledano, nujno nadaljna kadrovska krepitev fakultete in zmanjševanje odvisnosti od kadrov (nosilcev in izvajalcev predmetov, mentorjev, kadrov, ki opravljajo tajniška dela ipd.), ki prihajajo iz drugih pedagoških in znanstveno-raziskovalnih institucij.
- Potrebno bi bilo jasneje razmejiti med različnimi kreditno ovrednotenimi elementi študijskega programa, da ne bi prihajalo do prekrivanja med njimi (npr. seminar za dispozicijo, dispozicija) ter tudi vzpostaviti bolj jasno in s podatki podprto zaključevanje etap študija (npr. izpolnjevanje pogojev za zaključek letnika – 2. letnik).

Delno izpolnjuje standarde kakovosti:

Ne izpolnjuje standardov kakovosti

Večje pomanjkljivosti oz. neskladnosti:

5. standard: Zagotovljeno je varovanje pravic deležnikov v študijskem procesu.

- a) ali je vsem študentom ob rednem izpolnjevanju obveznosti, določenih s študijskim programom, omogočeno nemoteno napredovanje in dokončanje študija:**

Vsem doktorskim študentom je ob izpolnjevanju obveznosti omogočeno redno napredovanje in dokončanje študija oz. zagovor doktorske disertacije. Pogoji za dokončanje študija vsebujejo, poleg opravljenih vseh predpisanih študijskih obveznosti (vključno s zagovorom disertacije), še objavo ali sprejetje v objavo vsaj enega znanstvenega članka, pri katerem je bil doktorski študent prvi ali vodilni avtor. Pri tem mora biti članek objavljen v znanstvenih revijah indeksiranih v SSCI/SCI, SCOPUS z IF>0, ali AHCI in raziskovalnega področja doktorske disertacije. Podpore študentom pri tem zahtevnem pogoju fakulteta omogoča s proaktivnim delom mentorjev in somentorjev, izbiro metod preverjanja znanja pri izbirnih predmetih ter predvsem organizacijo letne konference ITIS, Zimskih taborov, rednega raziskovalnega seminarja in drugih znanstvenih srečanj, ki omogočajo študentom, da predstavijo svoje raziskovalno delo. Največja nevarnost pri izpolnjevanju obveznosti in nemotenem dokončanju študija se je poleg omenjenega pogoja znanstvene objave pokazal izziv zagotavljanja mentorstva doktorske disertacije oziroma odstopu mentorstva v primeru enega študenta. V izogib ter rupturi v študijskem procesu bi bilo potrebno razmisliti o scenarijih, ki omogočijo, da ob odstopu mentorjev zaradi različnih razlogov (npr. odhod iz organizacije, zdravstvene težave ipd.) to praznino nemudoma nadomesti druga oseba. Sistem somentorjev lahko pri tem močno pripomore.

- b) ali je vsem visokošolskim učiteljem in sodelavcem zagotovljeno spoštovanje njihove avtonomije pri poučevanju in raziskovanju ter pomoč in svetovanje pri razvijanju karijerne poti:**

Avtonomijo visokošolskih učiteljev pri poučevanju in raziskovanju na doktorskem programu zavod zagotavlja že s statutom in to tudi udejanja v praksi. To se kaže tudi z

raziskovalnim delom učiteljev, ki so zelo raziskovalno aktivni in pri tem tudi uspešni. Hkrati pa ta proaktivnost tudi pripomore k večji stopnji avtonomije in zasledovanja karierne poti, saj imajo s pridobitvijo raziskovalnih sredstev večje možnosti realizacije zastavljenih raziskovalnih in kariernih aspiracij. V pomoč temu so tudi redni pogovori z različnimi deležniki znotraj fakultete tudi od zunaj zagotovljena ali od znotraj pridobljena pedagoška in raziskovalna usposabljanja (npr. Erasmus +, Inovup).

c) obveščenost deležnikov v skladu s 7. standardom 12. člena meril:

Fakulteta svoje deležnike in javnost redno obvešča o novostih v zvezi s študijskimi programi ter tudi o ostalih dejavnostih, vključno z raziskovalnimi rezultati. Za ta namen fakulteta uporablja različne kanale komuniciranja, za kar ima zaposleno tudi osebo za odnose z javnostmi in marketing. Fakulteta organizira tudi informativne dneve, pri čemer pa je promocija doktorskega študija predvsem v domeni notranjega komuniciranja svojim podiplomskim študentom. Fakulteta povečuje obveščenost svojih deležnikov tudi z njihovim vključevanjem v fakultetne organe (komisija za kakovost, upravni odbor).

Vendarle pa je skupina strokovnjakov med pregledom akreditacijske dokumentacije in promocijskega gradiva fakultete, ko gre za promoviranje evalviranega študijskega programa, ugotovila, da se akreditirane splošne in predmetnospecifične kompetence programa razlikujejo od oglaševanih, ki jih fakulteta promovira na svojih spletnih straneh in v promocijskih orodjih. Naveden problem je zavod po prejemu osnutka tega poročila naslovil in oglaševane kompetence korigiral. Še vedno pa ta seznam kompetenc ni identičen seznamu splošnih in specifičnih kompetenc, ki so bile akreditirane s študijskim programom. Ker so se v akreditacijski dokumentaciji pojavljale npr. družboslovne znanstvene discipline, se sedaj pojavlja dikcija »na različnih znanstvenih področjih«. Prav tako se podrobnejše nizanje družboslovnih znanstvenih disciplin v delu, kjer so zapisane specifične kompetence, sedaj glasi »na posameznih področjih družbenih in ostalih ved«, kar nakazuje pridobitev kompetenc zunaj družboslovja. Enako je mogoče zaznati v primeru kompetence sposobnosti pridobivanja, selekcije, ocenjevanja in umeščanja novih znanj in zmožnost interpretacije, ki se iz poprejšnjega »konteksta družboslovja« spreminja v »kontekst družboslovja in ostalih ved«. S tem so potencialni študenti in drugi deležniki lahko zavedeni, na kar nenazadnje kažejo tudi izjave doktorandov, ki so uspešno zaključili študij. Ti so namreč izrazili željo po večji skladnosti akreditiranega področja študija z njihovim dejanskim področjem študija in raziskovalnim delom v okviru študija (t.j., ne družboslovje (Klasius P16: 3), temveč naravoslovja in statistike (Klasius P-16: 5), informacijske in komunikacijske tehnologije (Klasius P-16: 6) ter tudi tehnike (Klasius P-16: 7)).

Izpolnjuje standarde kakovosti: NE

Prednosti:

- Fakulteta omogoča zelo personalizirano podporo študentom na različnih ravneh, tako s proaktivnim pristopom mentorjev in somentorjev na področju raziskovanja in znanstvene publicistike, s primerno izbiro oblik dela pri izbirnih predmetih ter predvsem z organizacijo letne konference ITIS, Zimskih taborov, rednega

raziskovalnega seminarja in drugih znanstvenih srečanj, ki omogočajo študentom, da predstavijo svoje raziskovalno delo in spremljajo aktualna dognanja na njihovih področjih.

Priložnosti za izboljšanje:

- Potrebno bi bilo razmisliti o sistemskih rešitvah, ki bi preprečile zastoje pri pripravi doktorskih disertacij in raziskovalnega dela študentov zaradi nepredvidenih odhodov mentorjev ali njihove zadržanosti zaradi drugih razlogov (npr. daljša zdravstvena odsotnost).

Delno izpolnjuje standarde kakovosti:

Ne izpolnjuje standardov kakovosti

Večje pomanjkljivosti oz. neskladnosti:

- Študijski program promovira elemente programa, ki niso identični akreditiranemu stanju. S tem so lahko tako bodoči kakor aktualni študenti in drugi deležniki zavedeni.

POVZETEK

Študijski program tretje stopnje Informacijska družba je dobro vpet v relevantno gospodarsko okolje, saj zavod dobro sodeluje z relevantnimi deležniki na tem področju tako z vključevanjem deležnikov v življenje zavoda kot participacijo predstavnikov zavoda v organih in procesih ključnih deležnikov. Zavod prav tako vzorno vključuje doktorske študente v raziskovalno delo, saj jih preko mentorjev in somentorjev vpne v delo vzpostavljenih raziskovalnih skupin, ki izvajajo niz temeljnih, aplikativnih in tržnih raziskovalnih projektov. Zavod študente tudi močno podpira z vso visokokakovostno razpoložljivo opremo za organizirane in individualne oblike študija, prav tako pa skrbi za njihovo znanstveno-raziskovalno kaljenje in publicistiko z organizacijo letne konference, kjer lahko študenti predstavljajo svoje delo in dobijo kakovostno povratno informacijo. Vendarle pa študijski program trpi tudi za nekaterimi resnimi pomanjkljivostmi. Med njimi gre predvsem izpostaviti problem nedelovanja sistema kakovosti, ki zavodu ne omogoča, da bi program posodabljal v skladu s informacijami, ki prihajajo iz samoevalvacije študijskih programov. Prav tako se je program s svojo izvedbo že premaknil preko meja znanstvene discipline, za katero je akreditiran, kar pa se odraža tudi v promociji programa bodočim študentom, ki je zavajajoče.

SUMMARY

Third cycle doctoral study programme Information society is well embedded into the relevant economic environment, particularly due to well established participation of key stakeholders into the life of the programme as well as participation of the higher education institution representatives in the processes and bodies of of key stakeholders. The doctoral students are well supported by the faculty and support staff, through inclusion of students into the work of research groups and activities of different reserach projects through their supervisors and co-supervisors. Students have at their disposal also state-of-the-art equipment to perform research as well as participate in innovative learning and teaching

approaches. Students are well supported also in terms of their ability to participate and present their work at the annual research conference the institution is organizing. However, the study programme does suffer from certain serious problems. The key ones are (1) the problem of inadequate performance of the quality assurance system that does not allow the institution to develop the programme in accordance with the programme self-evaluation results; (2) the problem of its implementation, which allows demonstrating a sharp move from originally accredited field (social sciences) to the fields of natural sciences, mathematics and statistics, information and communication technologies and engineering. This is clearly reflected also by the institution's promotion of the programme, which is misleading to future students.

Izpolnjevanje standardov kakovosti

<p>Izpolnjuje standarde kakovosti</p> <p><i>Zavod ima zelo dobro vzpostavljene kanale komuniciranja z zunanjimi deležniki, predvsem gospodarskim okoljem.</i></p> <p><i>Zavod je močno vpet v relevantno (ne)gospodarsko okolje. Komunikacija s ključnimi deležniki je zelo pristna in dobra.</i></p> <p><i>Zavod je v visoki meri senzibilen za raziskovalne želje doktorskih študentov in jim s tem omogoča zasledovanje lastnih raziskovalnih in kariernih ciljev. Pri tem jim pomaga tudi z aktivnim iskanjem novih sodelovancev, ki imajo ustrezne reference za opravljanje vloge mentorjev, somentorjev ali članov komisij za presojo njihovega raziskovalnega dela.</i></p> <p><i>Študentom je omogočen dostop do superračunalnika, s katerim upravlja fakulteta. Prav tako je na voljo sodobna oprema, ki omogoča prožne in inovativne oblike učenja in poučevanja.</i></p> <p><i>Fakulteta omogoča zelo personalizirano podporo študentom na različnih ravneh, tako s proaktivnim pristopom mentorjev in somentorjev na področju raziskovanja in znanstvene publicistike, s primerno izbiro obli del pri izbirnih predmetih ter z organizacijo letne konference ITIS.</i></p>
<p>Delno izpolnjuje standarde kakovosti</p> <p><i>Trenutni sistem kakovosti v praksi ne zagotavlja detekcije in preprečevanja primerov študentovega nedoseganja predpisanih programsko-specifičnih kompetenc študijskega programa.</i></p>
<p>Ne izpolnjuje standardov kakovosti</p> <p><i>Sistem kakovosti v praksi ne deluje na predviden način. Opredeljene mehanizme se bodisi ne izvajajo bodisi ti generirajo preskope informacije, kar je močno razvidno tudi v samoevalvacijskem poročilu. Samoevalvacija študijskega programa je preskopa in ne nudi informacij za zagotavljanje kakovosti programa in njegovo posodabljanje.</i></p> <p><i>Ukrepi spreminjanja programa in njihovo uresničevanje ne izhajajo iz samoevalvacije študijskega programa ter samoevalvacijskih poročil. Krog kakovosti tako ni sklenjen.</i></p>

n·a·k·v·i·s

Nacionalna agencija Republike Slovenije
za kakovost v visokem šolstvu

s·q·a·a

Slovenian Quality Assurance Agency
for Higher Education

Struktura študijskega programa in njegova zasnova izbirnosti v praksi omogočata, da posamezniki oblikujejo učne poti in izdelujejo zaključna dela na področjih, za katera program ni akreditiran.

Študijski program promovira elemente programa, ki niso identični akreditiranemu stanju. S tem so lahko tako bodoči kakor aktualni študenti in drugi deležniki zavedeni.

Odličnost

Priloge:

- soglasje članov skupine strokovnjakov k poročilu.